Floravaktarna i Skåne Rapporterar

Flytsäv i Skåne

Charlotte Wigermo

Fig. 1. Blommande flytsäv vid Malsjön. Foto: Åke Svensson.

Under sommaren 2018 när värmen slog till torkade kärr och vattendrag ut. Det var lätt att ta sig fram i våtmarkerna där man annars inte brukar kunna gå. Vi besökte då de 18 kända lokalerna för flytsäv *Isolepis fluitans* i Skåne.

Flytsäv är ett flerårigt halvgräs som kan bilda hela mattor av flytande strån. Stjälken är grenig och kan bli från några centimeter till en meter lång. Bladen är trådsmala och rännformade. Flytsäv har små, fåblommiga ax. Om arten växer på land är stråna nedliggande och rotslående vid noderna.

De ljust gröna skotten av flytsäv är lätta att känna igen, men vegetativt kan flytsäv likna den flytande formen av löktåg. Löktåg brukar dock ha en mörkare grön ton. Flytsäv sprids med sina frukterna men också genom att delar av plantorna kan slitas loss och fara iväg i vattnet för att gro en bit bort (3, 5, 6).

Artnamnet *fluitans* betyder flytande och syftar på de flytande stråna (5).

Flytsäv trivs i gles vegetation på stränderna av näringsfattiga sjöar eller i dyiga näringsfattiga åar och sjöar (3, 6). Arten är klassad som Sårbar, VU, enligt 2015 års Rödlista.

I Sverige växer flytsäv i nordöstra Skåne, Halland, västligaste Småland samt sydvästligaste Västergötland. I övriga delar av Norden förekommer arten sällsynt på Jylland och Fyn i Danmark samt på en lokal i södra Norge (6, 3).

Historik

Fries upptäckte, såsom svensk, denna högst märkliga art i Halland, Wessige socken, och Småland (Fr. Nov. 1814).

> *”Den växer, säger han, endast på sådana ställen der vattnet icke fryser under vintern. Dem pryder Flytsäven med sina täta och ständigt gröna tuvor och blommar nästan hela året om; åtminstone kan den också vintertiden samlas med oskadda ax.”*
>
> Ur C. F. Nyman (1868) *Utkast till svenska växtenas naturhistoria II* (5)

Status vid förra inventeringen av Skånes Flora 1989–2006

Flytsäv hittades på flera lokaler men endast i 3 rutor (2,5 × 2,5 km) runt Skeingesjön i Osby och Verum socken i norra Skåne.

Arten kunde inte återfinnas runt Osbysjön eller längs med Helge å, där flytsäv var sedd på 1960-talet. Inte heller återfanns flytsäv vid Fjällramsjön i Röke och Oderljunga socknar.

Nuvarande status i Skåne

När vi påbörjade vår inventering under 2018 fanns det 18 kända lokaler noterade under perioden 1986 till 2006. Arten återfanns på 14 av dessa lokaler. Dessutom tillkom det glädjande nog 8 nya lokaler. Sommarens värme var sannolikt gynnsam för att flytsävens tillväxt.

Osby och Hässleholms kommuner

Vid Skeingesjön fanns mycket flytsäv i sjöns södra del men även på några lokaler i norra delen. Vid Hörlinge ängar nära Helge å hittades en ny lokal. Runt sjön var det 3 lokaler där vi inte återfann flytsäv trots att förhållandena såg bra ut.

9 000 plantor räknades in men detta är en grov skattning av antalet exemplar då flytsäv är mycket svår att räkna när den växer i täta mattor, vilket den gjorde på flera ställen.

Vid Nybygdasjön kunde vi inte återfunna flytsäv i sjöns norra del men vi hittade desto mer i södra delen av sjön. På tre nya lokaler fanns det sammanlagt 4 191 plantor.

De två lokalerna vid Malsjön upptäcktes 2012 resp. 2018. Vi fann drygt 100 plantor vid besöket 2018 men det har varit fler exemplar tidigare år. Möjligen var det för torrt på stranden.

Örkelljunga kommun

Två lokaler återupptäcktes vid Köphultasjön, vid Yxenhult, där totalt drygt 100 plantor hittades. Lokalen hade upptäckts redan år 2000 då Janne Johansson och Jörgen Andersson letade efter sjötåtel vid denna sjö som de tyckte såg lämplig ut. De hittade ingen sjötåtel men istället hittade de flytsäv. En artikel är publicerad i Örkelljungabygdens tidskrift år 2000. Av okänd anledning hade deras fynd fallit i glömska och inte kommit med i floraväkteriet men som väl var så gav sig Janne iväg runt sjön igen (6).

Hot

Det största hotet mot arten är eutrofiering med bland annat grumling av vattnet som följd. Igenväxning och beskuggning är också välkända negativa faktorer (3).

Fig. 2. Flytsäv trivs på öppna dyiga stränder. Foto: Åke Svensson.

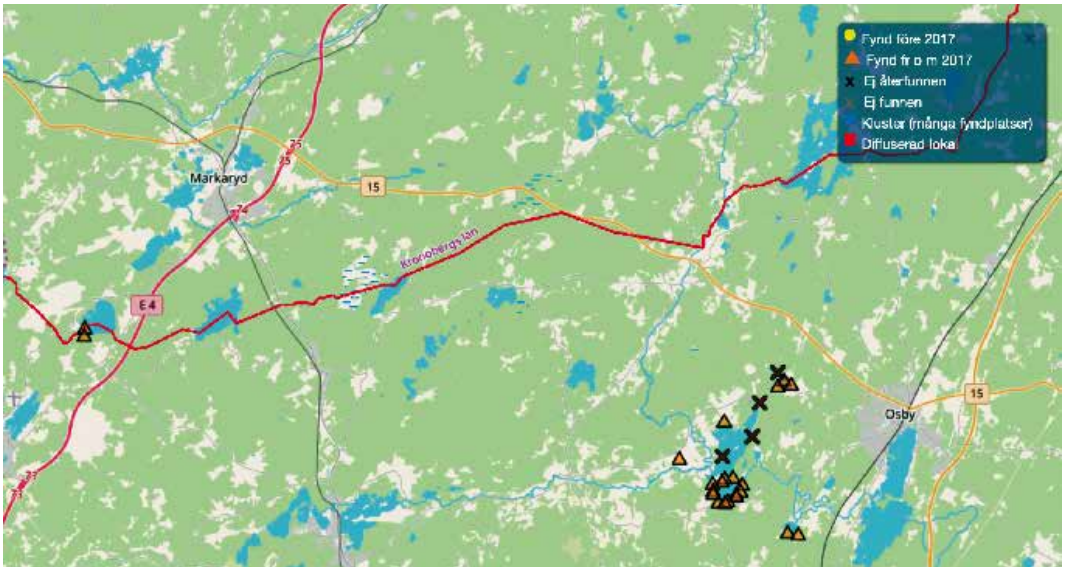

Fig. 3. Utbredning för flytsäv i norra Skåne.

Slutsats

Det var sannolikt goda växtförhållanden för flytsäv under 2018 och det ska bli intressant att följa upp förekomsterna om några år.

Strandängarna måste hållas öppna och betade så att trampet ger öppna ytor vid strandkanten. Om detta lyckas kan framtiden nog se ljus ut för flytsäv i Skåne.

Man undrar också om flytsäv gömmer sig vid fler småsjöar i nordvästra Skåne. Ge er gärna ut och leta efter arten under tidig höst och då främst i gränstrakterna mot Halland och sydvästra Småland. Vi har tidigare gått runt flertalet av sjöarna i nordöstra Skåne då vi letat sjötåtel men utan att hitta någon flytsäv.

Referenser

1. Weimarck, H. & Weimarck, G. 1985. *Atlas över Skånes flora*. Stockholm.
2. Tyler, T. m.fl. (red.), 2007. *Floran i Skåne. Arterna och dess utbredning*. Lund.
3. ArtDatabanken, SLU, www.artdatabanken.se
4. Artportalen, SLU, www.artportalen.se
5. Virtuella floran, http://linnaeus.nrm.se/flora/
5. Edqvist, M. & Karlsson, T. (red.) 2007: *Smålands flora*. SBF-förlaget, Uppsala.
6. Örkelljungabygdens Natur: *Alcedo*, dec 2000, nr 3, årgång 22.

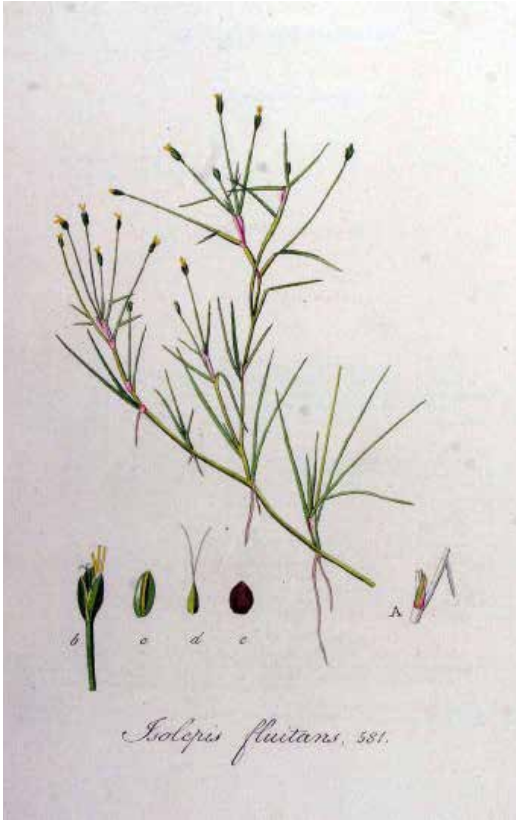

Fig. 4. Flytsäv ur Kops, J. *Flora Batava* vol.8: t. 581.